

מתוך: 'האגרון'

וכמו שמספרים בני ישמעאל שאחד מבחיריהם ראה אנשים שלא דיברו את הלשון הערבית בצחות וציערו הדבר, וחיבר בשבילם מאמר קצר שממנו יביאו מופת לדבר צחות, כך ראיתי שרבים מבני ישראל אינם בקיאים בצחות לשוננו הפשוטה ועל אחת כמה וכמה במלים הקשות שלה, וכאשר מדברים הרי מלים רבות בשגיאות, וכאשר מדברים שירים, הרי השכיח ביניהם מיסודות הקדמונים הוא רק מעט, ואילו המוזנח (מאלה היסודות) יותר. וכן הוא בחרוזים, עד כי ספר (המקרא) בעצמו היה להם כמאמר סתום וכחיבור נעלם. על כן הייתי נאלץ לחבר ספר שאכנוס בו רוב המלים בשני קבצים. הראשון צירוף כל מלה, שראשיתה אלף, זו לזו; וכן כל מלה שראשיתה בית זו לזו; וכן גימל ודלת ושאר האותיות. והשני (מהקבצים) כינוס כל חרוזה באלף למקום אחד. וכן כל מלה שסופה בית וכן החרוזות שהן גימל ודלת והא עד סוף האותיות, כדי שיקל יותר לדייק בכול ולשמרו, וכדי שתשמר ביותר הלשון על מלותיה הקשות והקלות. וחיברתי ההוא כפי שתיארתי, וכבר עברו עלי עשרים שנה. ושיערתי כי זה יספיק לדורש, והוא שיקח מן היסוד הראשון מה שהוא מתאים ביותר לחפצו ויבנה עליו מהדברים לפי כוונתו ויסיים את החרוז במה שמתאים לכוונתו זו. ולאחר שנתברר לי אחרי הופעת הספר שנים אחדות, כי המתלמדים, אף על פי שכינסתי בשבילם התחלות יסודות השירים וסופיהם צריכים שאגלה להן מן (היסודות) האמצעיים, שייעזרו בהם בעניינים עצמם שבהם יחברו את שיריהם (ו)הכנסתי גם אותם בספר.

ואלה (היסודות) האמצעיים, שהם עצם השיר ואין שני הקצוות אלא כשומרים להם – הריהם, אף כי מיניהם רבים, הנה עיקרי הדבר ועצמותו שלושה יסודות: האחד מהם חלקי הדיבור שבו מדברים כל האנשים, והם: הקריאה, השאלה, הסיפור, הציווי והבקשה, כמו שאבאר (להלן); והיסוד השני חלקי התארים, שהם מוגבלים בארבעה חלקים מבחינת העצם,

הצורה, הפעולה או המגע, כפי שאבאר כל אלה; והיסוד השלישי חלקי הדימוי, והם דומים לאלה החלקים השניים, אלא שאלה לקוחים ממה שהוא נמצא בדבר שאותו מדמים ואלה לקוחים מהנמצא בדבר שידמו אליו. ויבואו אחרי שלושת עיקרים אלה סעיפים רבים אחרים שצריכים להם המשוררים. ומה שראיתי לנכון להביא ראיות מדברי המשוררים הראשונים יוסי בן יוסי וינאי ואלעזר ופינחס, עשיתי זאת. אולם מדברי המשוררים הקרובים אלינו (בזמן) לא תמצאני שאזכיר דבר אלא כדי להלל דברי מי שדבריו רצויים.

(מערכית: נחמיה אלוני)